

O movementa obreiro

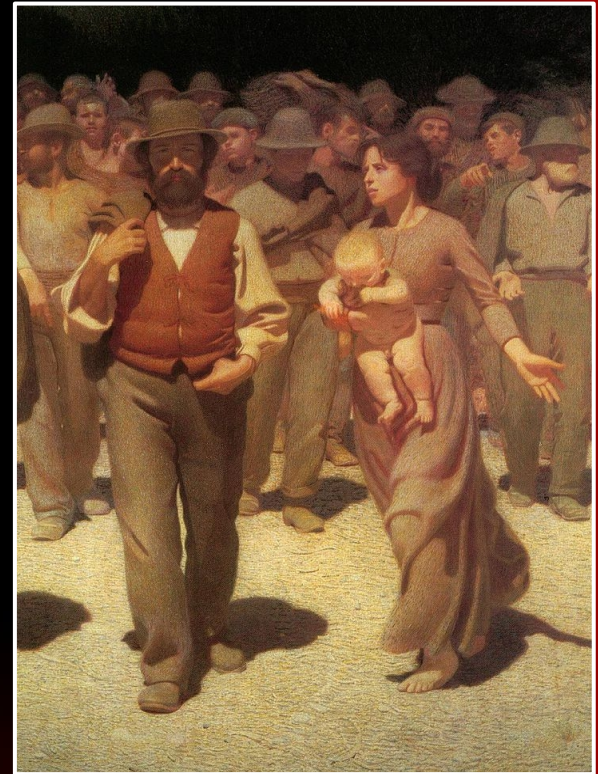
1º Bach. - IES Mendiño
Prof. Xosé Díaz Alonso

O proletariado e o movimento obreiro

Proletariado e Movemento obreiro

- ★ Da Revolución Industrial xurdiu unha nova clase social, o **proletariado**, que só posuía a súa forza de traballo.
- ★ Aínda que era unha clase **heteroxénea**, as condicións laborais de explotación xeraron **certa cohesión grupal**.

Proletariado e movemento obreiro

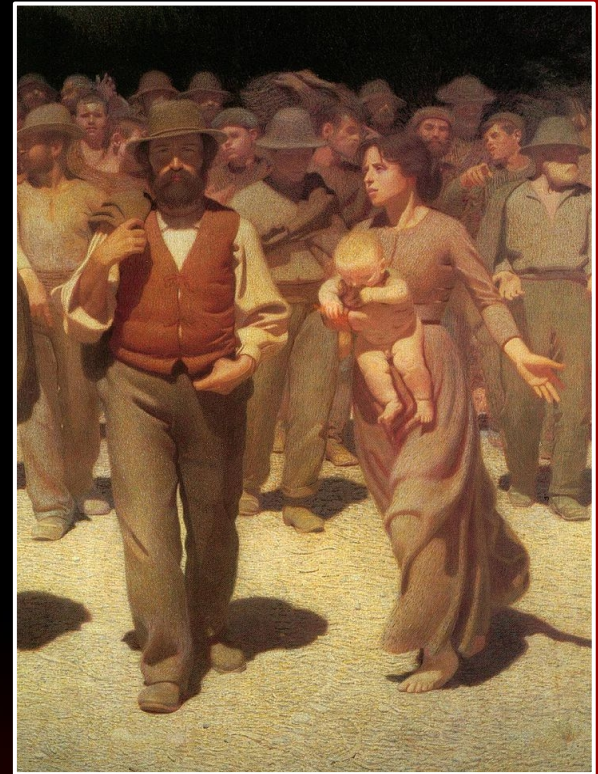
“As cidades que hai ao redor de Manchester difiren pouco. Aínda que son cidades de 35.000, 50.000, 70.000 e ata 90.000 habitantes, son case enteiramente barrios obreiros interrompidos só por fábricas e por algunhas rúas distinguidas(...). As mesmas cidades están construídas mal e irregularmente, con corrais, rúas e canellas sucias e cheos de fume e, especialmente polo seu aspecto, parecen inhabitables, construídas como están con ladrillos orixinalmente vermellos, co tempo ennegrecidos polo fume. En xeral, os sótanos están habitados; estes subterráneos constrúense en todas partes, onde é posible, e neles habita unha parte moi notable da poboación (...).

Existen todavía outras causas que debilitan a saúde de gran número de traballadores. Ante todo, a bebida; todas as seduccións, todas as posibles tentacións, xúntanse para empurrar ao obreiro á paixón da bebida. O augardente é para os traballadores case a única fonte de goces, e todo conspira para que se estreite o círculo ao seu redor. O obreiro volve ao fogar cansado e famento ; atopa un cuarto sen ningunha comodidade, sucio, inhospitalario; necesita de xeito apremiante algún alivio (...)”.

ENGELS, Friedrich (1845): *A situación da clase obreira en Inglaterra*

Proletariado e movemento obreiro

- ★ **Fronte á burguesía**, propietaria dos medios de produción, alzábase unha **clase obreira** moi diferente a ela:
- ★ Salarios moi baixos, longas xornadas laborais, inexistencia de medidas de seguridade ou de sistemas de protección social...

Proletariado e movemento obreiro

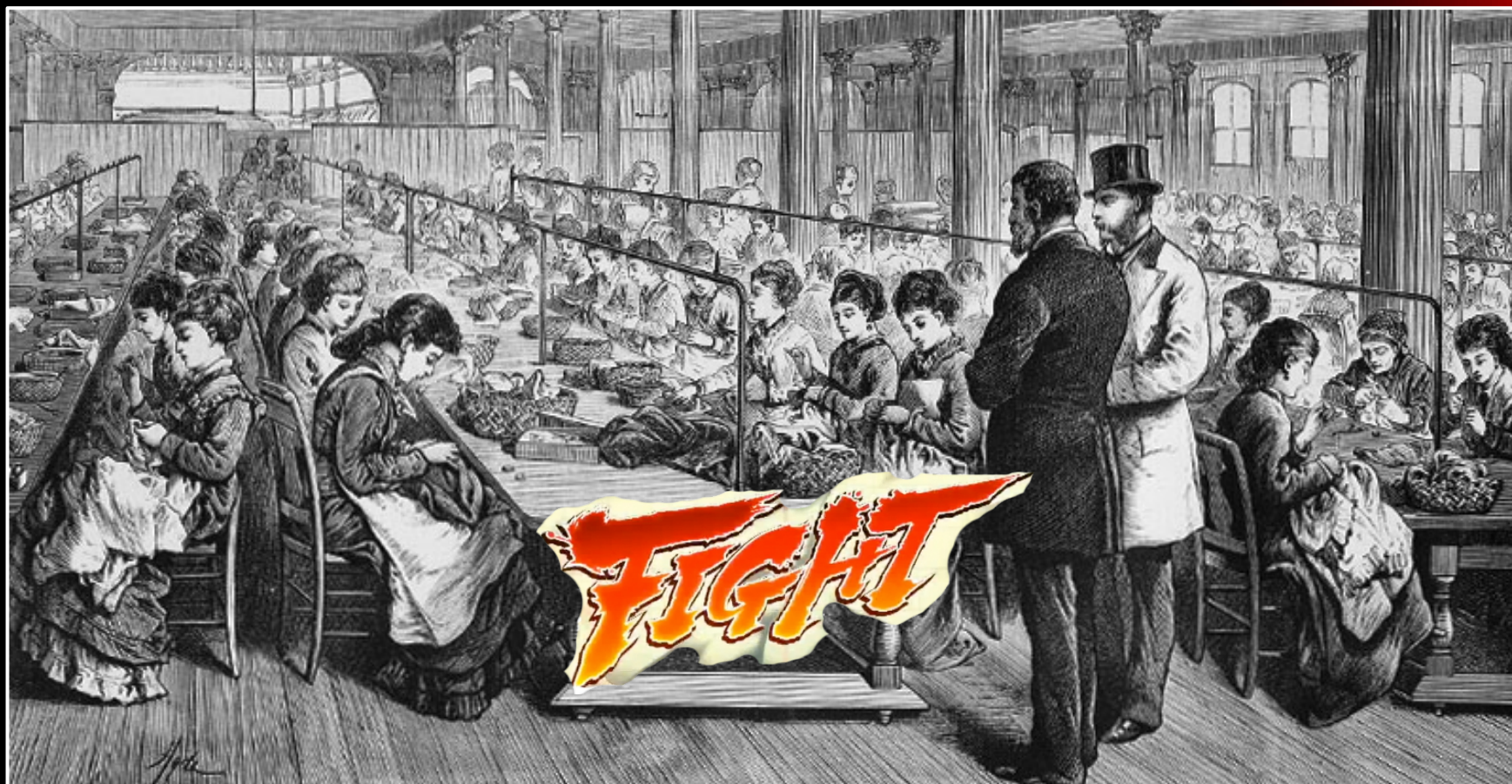
“Non teño máis roupa ca do meu traballo: algúns pantalóns e unha chaqueta vermella. Arrastro as vagonetas baixo terra ao longo de media legua, ida e volta. Arrástroas durante once horas diarias coa axuda dunha cadea atada á miña cintura. As feridas que teño na cabeza fíxenmas descargando vagonetas. Os homes do equipo ao que estou atado traballan espidos, savo o casco na cabeza. Algunhas veces, cando non son rápido, golpéanme”.

Declaracións dun neno traballador de doce anos

“Traballo no pozo de Gawber. Non é moi canso, pero traballo sen luz e paso medo. Vou ás catro e ás veces ás tres e media da mañá, e salgo ás cinco e media da tarde. Non durmo nunca. Ás veces canto cando hai luz, pero non na escuridade, entón non me atevo a cantar. Non me gusta estar no pozo. Estou medio durmida ás veces cando vou pola mañá. Vou á escola os domingos e aprendo a ler (...). Ensínanme a rezar (...). Oín falar de Xesucristo moitas veces. Non sei por que veu á Terra e non sei por que morreu, pero sei que descansaba a súa cabeza sobre pedras. Prefiro, de lonxe, ir á escola que estar na mina.

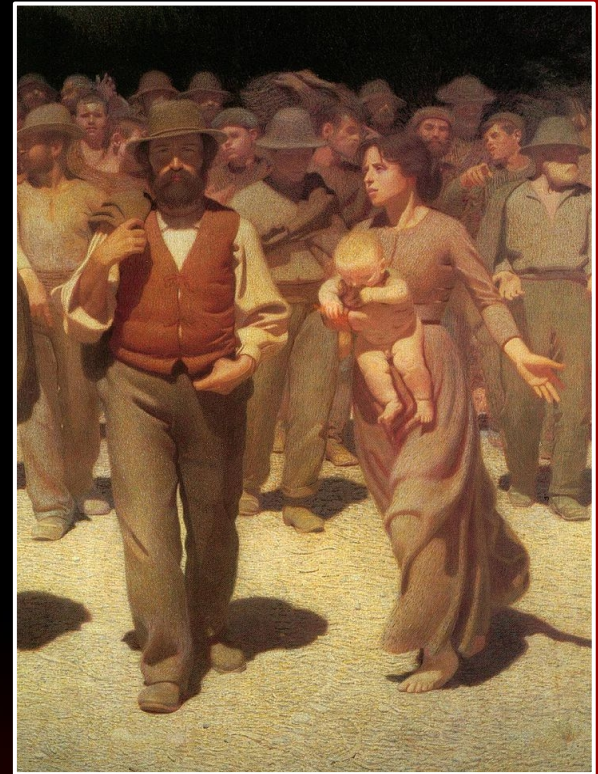
Declaracións de Sarah Goode, nena de oito anos (1842)

Proletariado e movimento obreiro

Proletariado e Movemento Obreiro

- ★ O proletariado comezará a organizarse para **reivindicar os seus dereitos laborais, sociais e políticos.**
- ★ Proceso complexo que se desenvolveu ao longo do século XIX (e máis alá), co nacemento de diversas ideoloxías obreiras.

Proletariado e movimento obreiro

LUDISMO

Ludismo

- ★ O **ludismo** toma o seu nome dunha figura que tal vez non foi real, o inglés Ned Ludd.
- ★ Ludd e outros obreiros comezarían a **atacar a comezos do século XIX ás máquinas**, ao consideralas responsables do deterioro das condicións laborais dos traballadores.

Ludismo

Ludismo

- ★ Aínda que non había unha ideoloxía detrás, o ludismo ía **contra a mecanización**, pola que se reduciran salarios e postos de traballo.
- ★ Iniciouse en Gran Bretaña, aínda que despois estendeuse por outros países europeos.

Ludismo

Sindicalismo

Sindicalismo

- ★ O sindicalismo desenvolveuse primeiro no **Reino Unido** desde a **década de 1820**, coa aparición das **Trade Unions**.
- ★ Ao principio eran organizacións de traballadores **do mesmo sector** (teceláns, mineiros...); despois pasaron a ser **sindicatos de clase**.

Sindicalismo

Sindicalismo

- ★ Estes primeiros sindicatos non pretendían cambios políticos, senon que facían unhas **reivindicacións só de carácter laboral**:
- ★ Pedían melloras salariais, redución da xornada laboral, prohibición de traballo infantil...

Sindicalismo

Sindicalismo

- ★ O medio empregado para conseguir os seus obxectivos será a **folga**, posible grazas ás caixas comúns.
- ★ As autoridades van perseguir duramente estas accións, e os sindicatos van ser **prohibidos e perseguidos**.

Sindicalismo

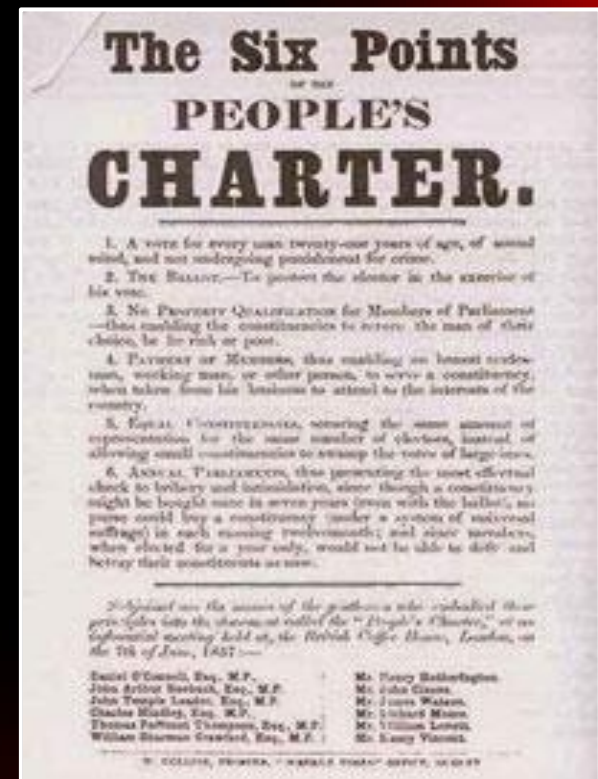

Cartismo

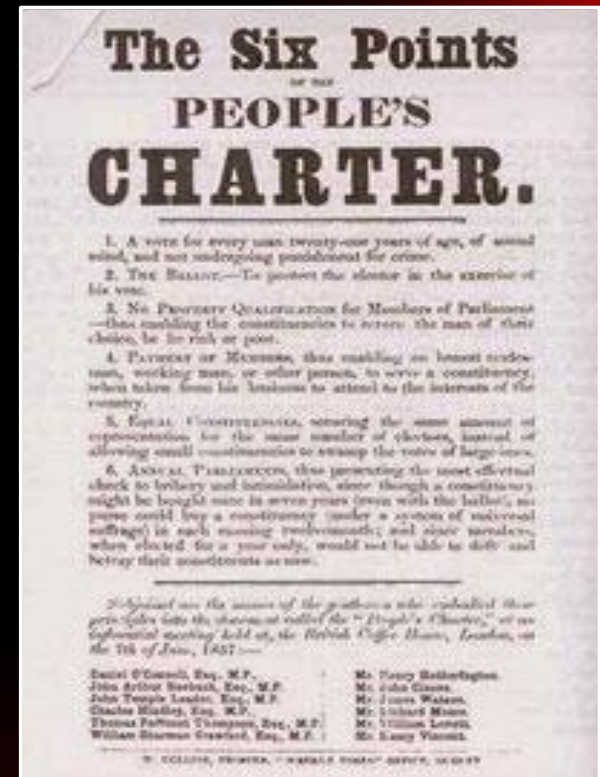
Cartismo

- ★ O **cartismo** foi o primeiro movimento obreiro que fixo **reivindicações políticas, e non só laborais.**
- ★ Desenvolveuse no **Reino Unido** durante as décadas de 1830 e 1840.

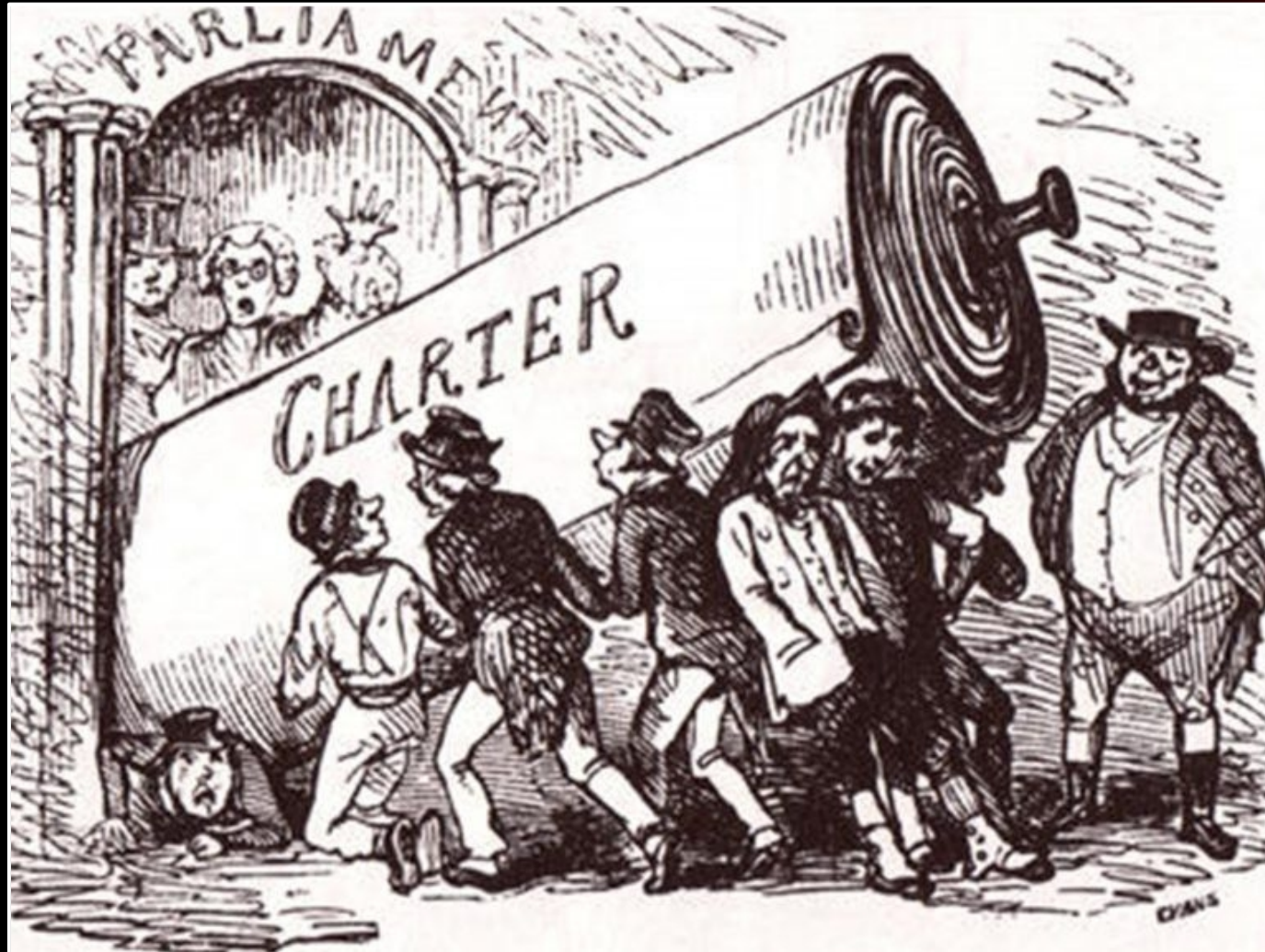

Cartismo

- ★ O nome do movimento débese á **“Carta do Pobo”** ou “People's Charter”, enviada ao Parlamento británico en 1838.
- ★ Solicitábase a **participación obreira na política** por medio do sufraxio universal masculino e a eliminación de restricións.

Cartismo

Cartismo

“- Cal é o significado do termo “cartista”?

- É aquel que defende a Carta do Pobo.

- A Carta do Pobo! Por favor, que é iso?

- É o esbozo dunha lei do Parlamento, redactado polo V Comité da Asociación de Traballadores de Londres e seis membros do Parlamento, que recolleos seis puntos cardinais da Reforma radical.

- Cales son eses principios?

- Son seis e denomínanse da seguinte forma: sufraxio universal, Parlamentos anuais, votos mediante papeleta secreta, representación igual, pago do salario aos membros da Cámara, rexeitamento á clasificación en función da propiedade”.

Artigo publicado en *The Chartist Circular*, 2 de xaneiro de 1841

Cartismo

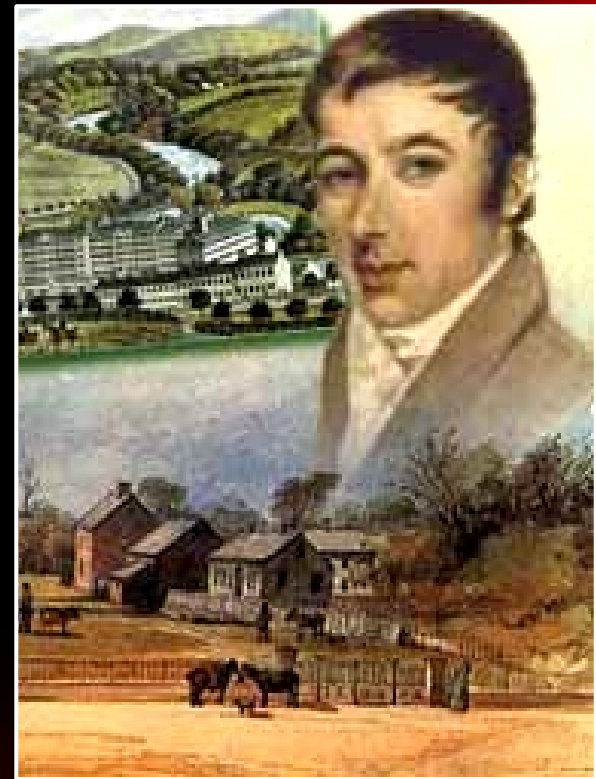

Socialismo utópico

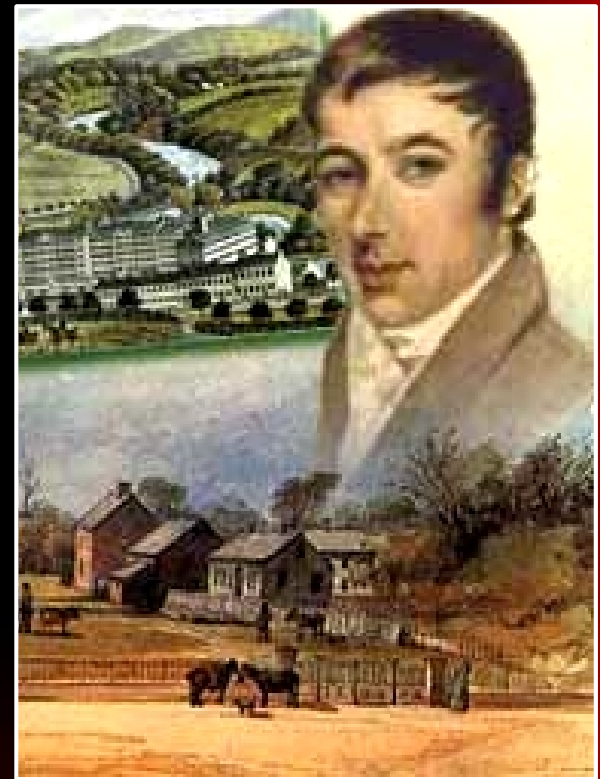
Socialismo utópico

- ★ O **socialismo utópico** é un variado conxunto de teorías e iniciativas filantrópicas.
- ★ Estes pensadores buscaban crear espazos nos que se respectaran os dereitos obreiros, pero sen cuestionar as bases do sistema capitalista.

Socialismo utópico

- ★ Destacan varios pensadores, cada un coas súas características particulares: **Henri de Saint-Simon, Charles Fourier, Robert Owen...**
- ★ Algúns só foron teóricos, outros chegaron a experimentar na práctica coas súas ideas, aínda que sen moito éxito.

Socialismo utópico

- ★ Claude-Henri de Rouvroy, conde de **Saint-Simon**, foi o primeiro dos pensadores encadrables no “socialismo utópico”.
- ★ Defendía a mellora na situación dos máis pobres e unha **sociedade gobernada polas clases produtivas**, os chamados “industriais”.

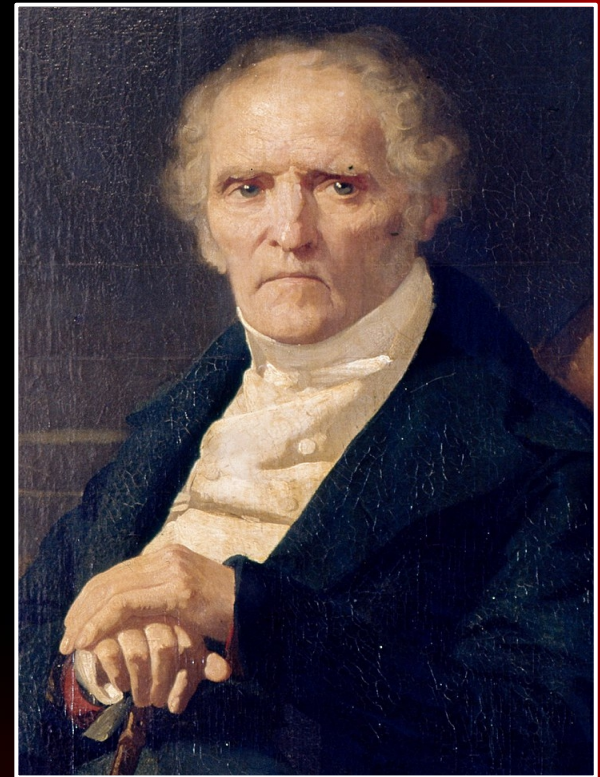
Socialismo utópico

- ★ **Charles Fourier**, un dos creadores do cooperativismo, opoñíase ao capitalismo, ao liberalismo, á industrialización e á familia tradicional.
- ★ Empregou o termo “**feminismo**”; defendía que a situación das mulleres era o mellor indicador da civilización.

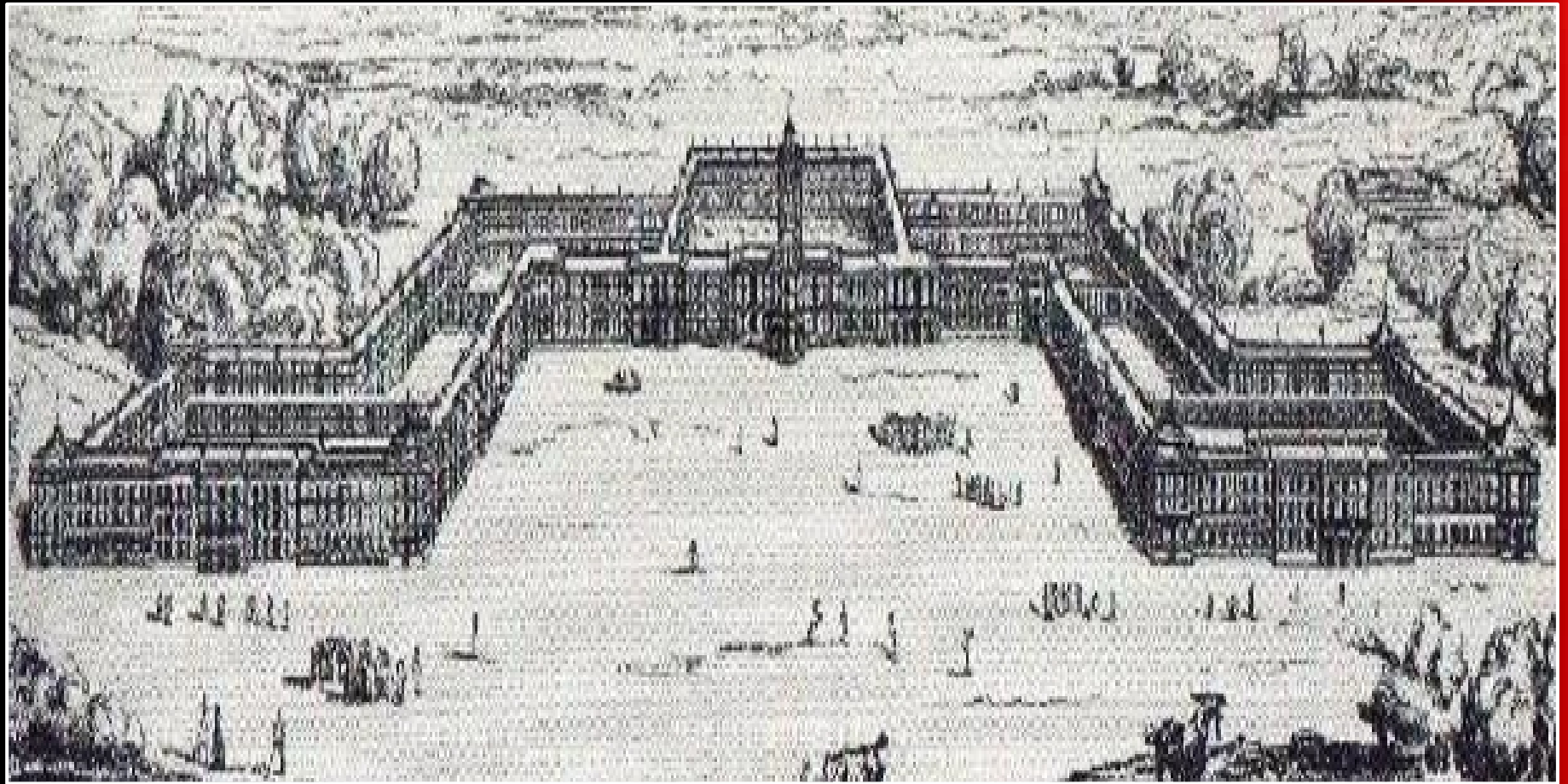

Socialismo utópico

- ★ Foi o creador do concepto de “**falansterio**”, unhas unidades de produción e consumo cooperativas.
- ★ Neles habería un sistema social igualitarista, sen salarios nin propiedade privada, e cunha base agraria.

Socialismo utópico

Socialismo utópico

Socialismo utópico

Socialismo utópico

- ★ **Robert Owen** foi, ademais de teórico do socialismo utópico, empresario e filántropo.
- ★ Tratou desde moi novo de mellorar as condicións de vida dos obreiros, tanto desde as fábricas que dirixía como facendo campaña ante as autoridades do momento.

Socialismo utópico

- ★ As súas ideas reformistas levounas a cabo na súa fábrica de **New Lanark** (Escocia).
- ★ Despois fundou unha cooperativa en **New Harmony** (Estados Unidos), pero terminou fracasando.

Socialismo utópico

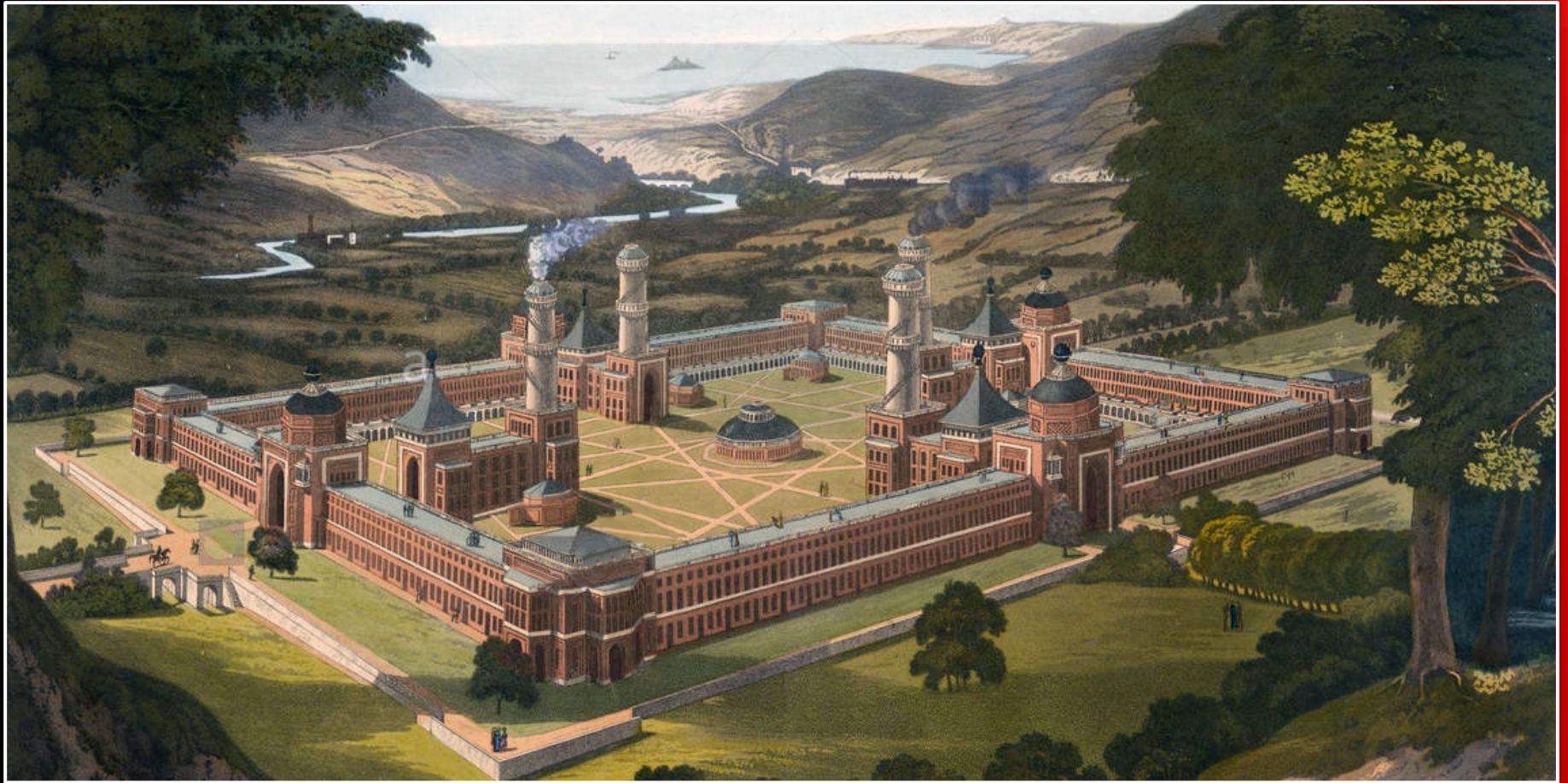
New Lanark

Socialismo utópico

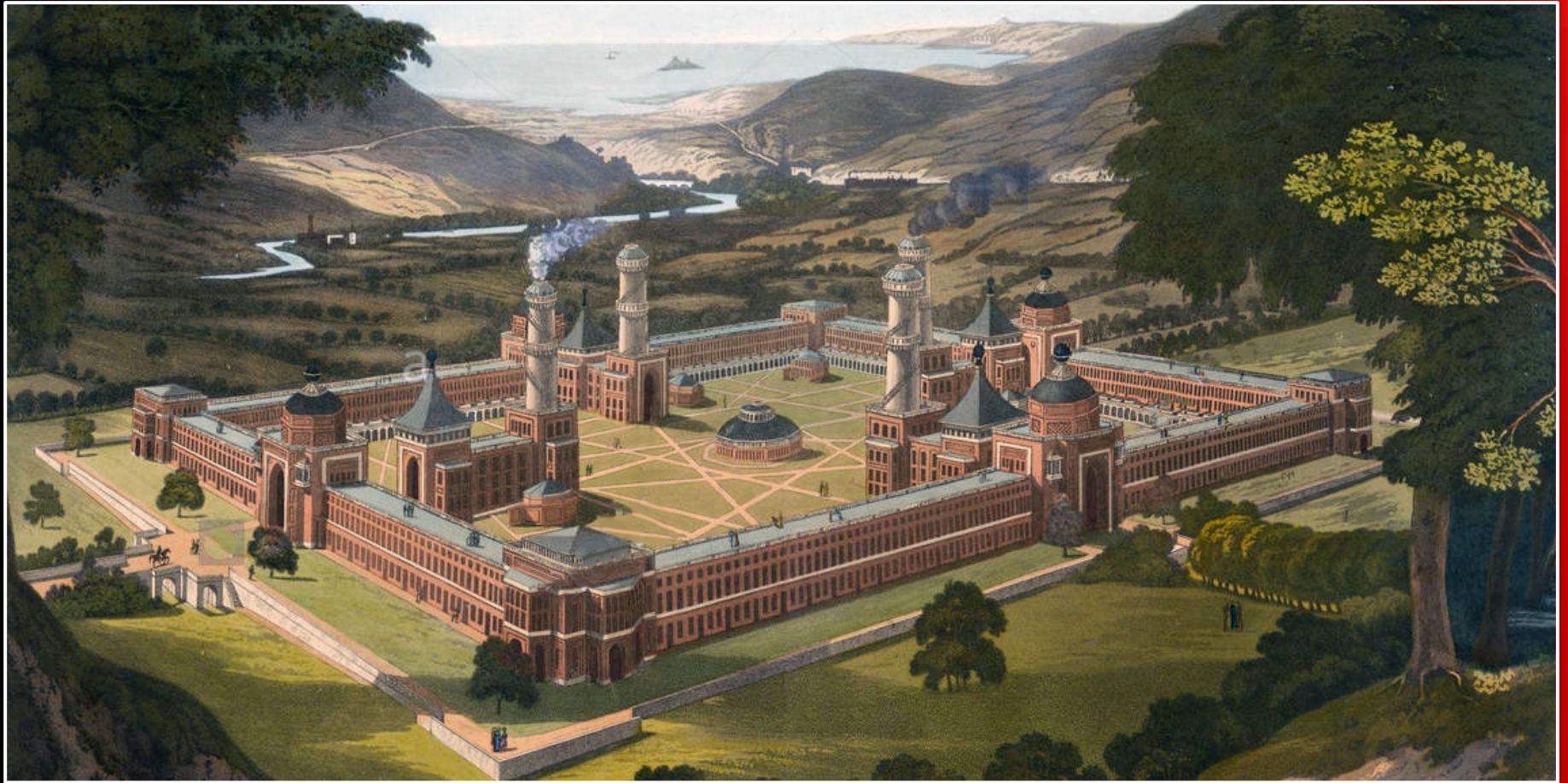
New Lanark

Socialismo utópico

New Harmony (proyecto)

Socialismo utópico

New Harmony (proyecto)

Anarquismo

Anarquismo

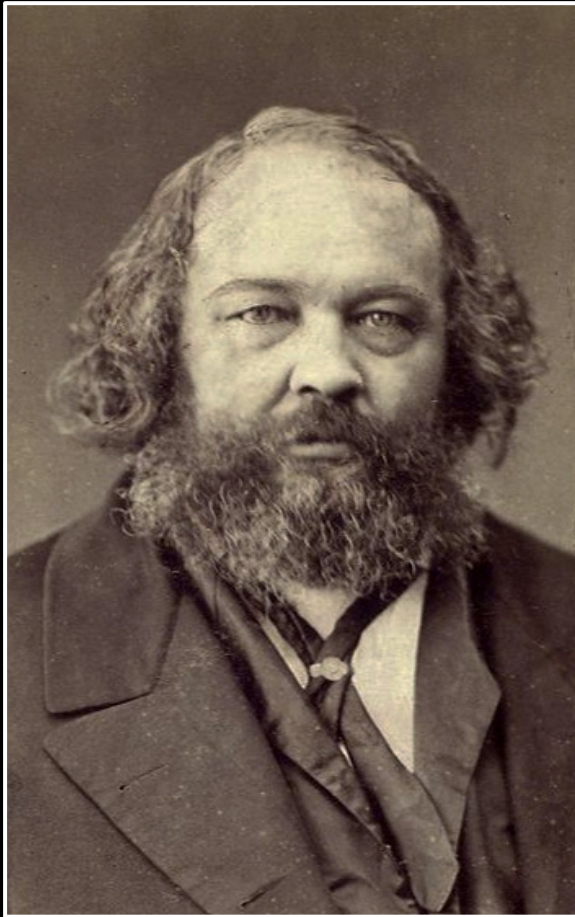
- ★ O **anarquismo** é unha ideoloxía revolucionaria que busca a abolición das diferenzas e explotacións sociais e a creación de comunas igualitarias.
- ★ Destacan pensadores como **Pierre-Joseph Proudhon**, **Mikhail Bakunin** ou **Piotr Kropotkin**.

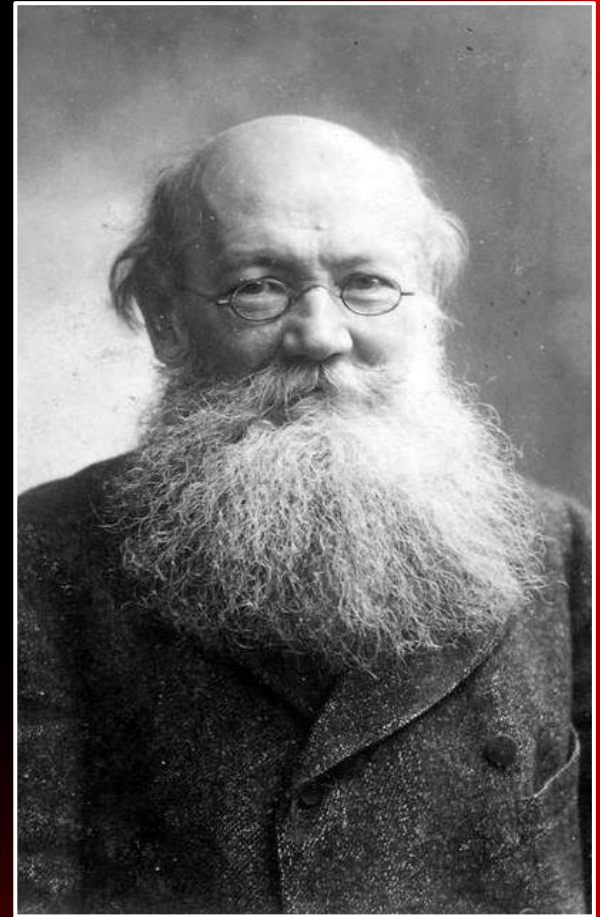
Socialismo utópico

P.J. Proudhon

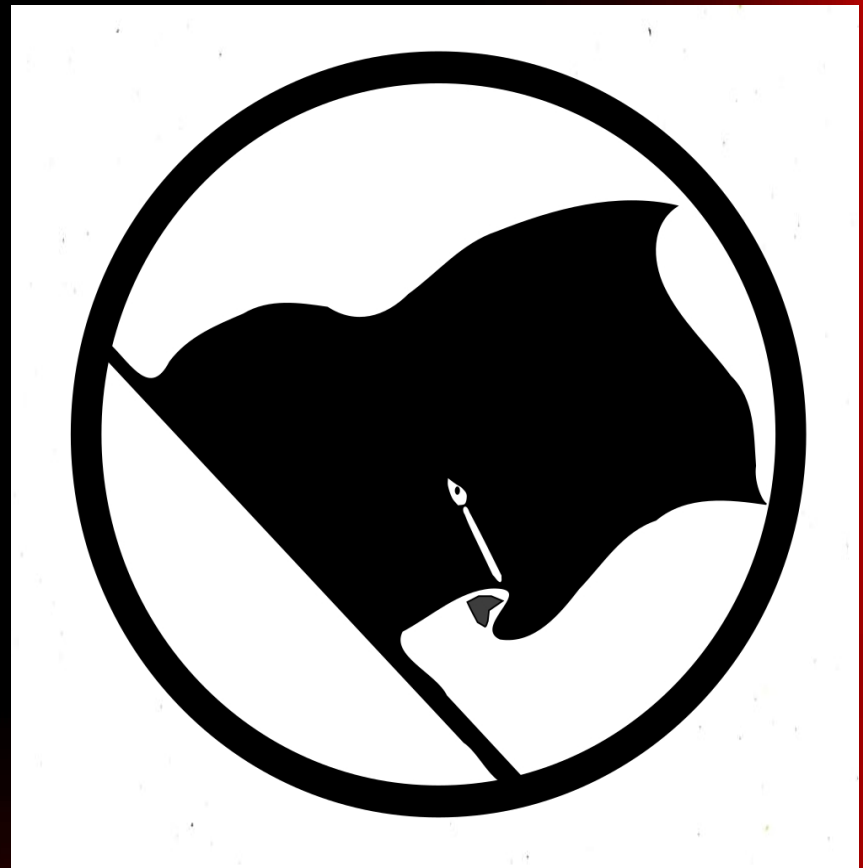
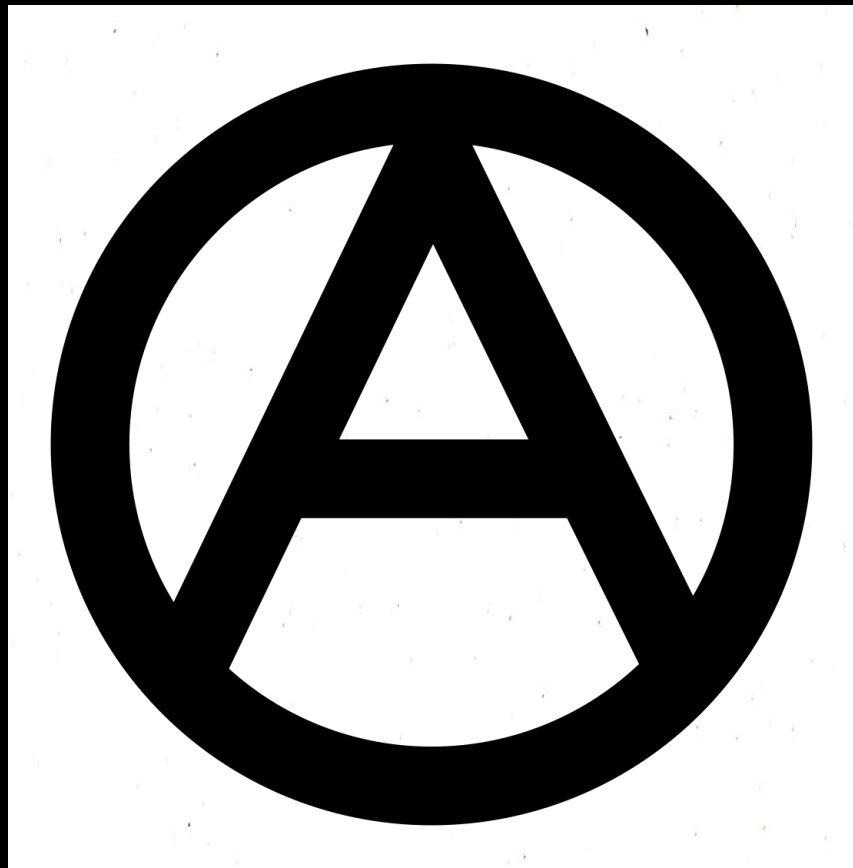

M. Bakunin

P. Kropotkin

Socialismo utópico

Socialismo utópico

Anarquismo

- ★ O anarquismo considera que calquer institución política (incluso un Estado obreiro) é unha forma de tiranía.
- ★ A forma de acadar a sociedade sen clases é unha **revolución directa e espontánea das masas proletarias** que acabe con todo poder e xerarquía.

Anarquismo

- ★ A oposición á participación nas fórmulas políticas establecidas leva á **non creación de partidos políticos**.
- ★ Sí que se fundarán numerosos **sindicatos anarquistas**, vencellados coa corrente anarcosindicalista.

Anarquismo

*Congreso obrero fundacional de la CNT - Confederación Nacional del Trabajo.
Palacio de Bellas Artes Barcelona, 30 octubre a 1 de noviembre de 1910*

Anarquismo

Anarquismo

- ★ O anarquismo vai ter um grande peso dentro do movimento obreiro no século XIX e XX, sendo maioritário ao princípio.
- ★ Será o pensamento dominante nas massas obreiras de países como **Rússia ou Espanha** durante décadas, sobre todo nas zonas mais rurais.

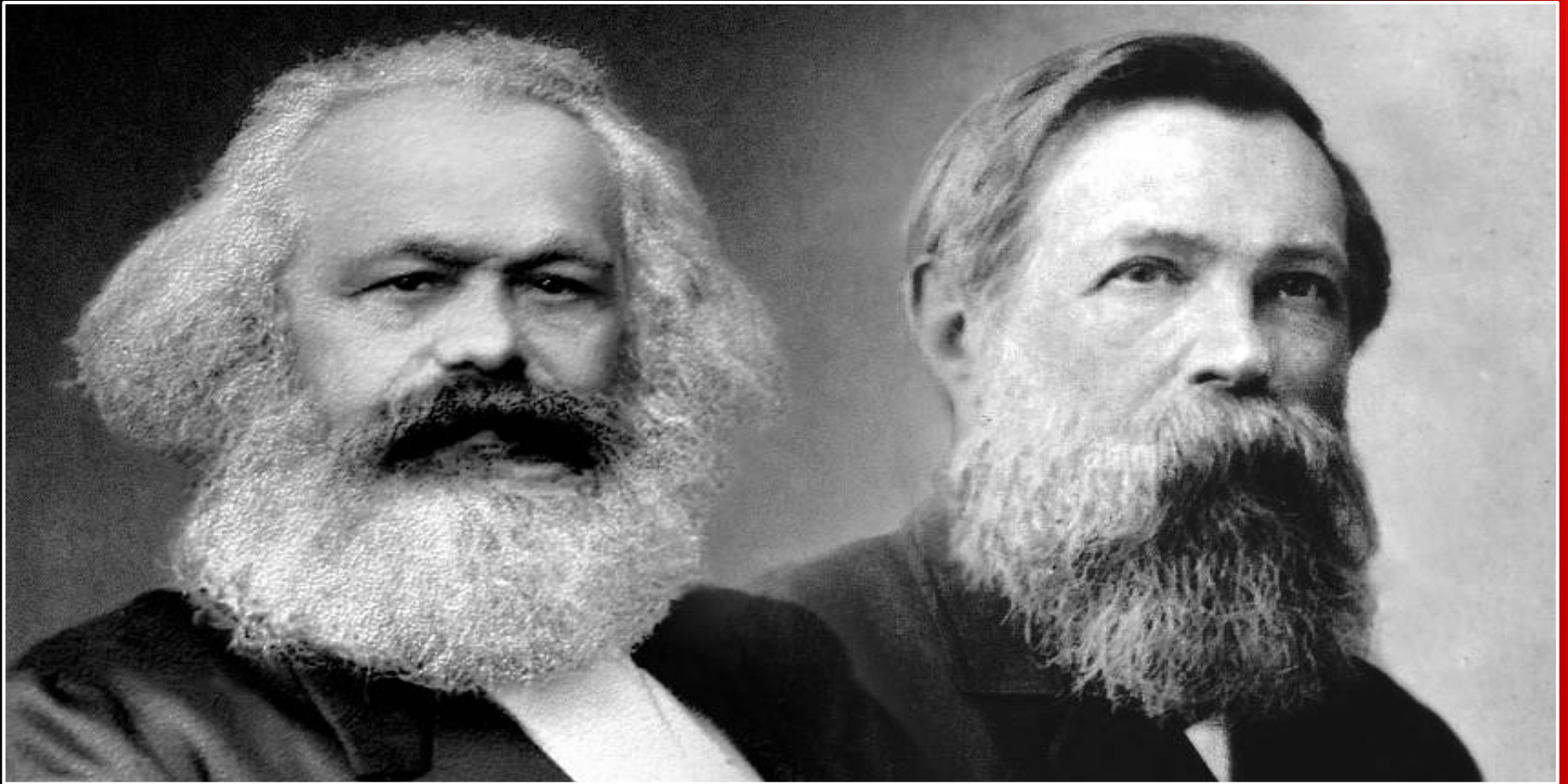
Marxismo

Marxismo

- ★ O **marxismo** tamén é coñecido como socialismo científico ou comunismo.
- ★ Esta doutrina foi elaborada por **Karl Marx e Friedrich Engels** a mediados do século XIX, e convertiuse nunha das ideoloxías máis influentes da Idade Contemporánea.

Marxismo

Marxismo

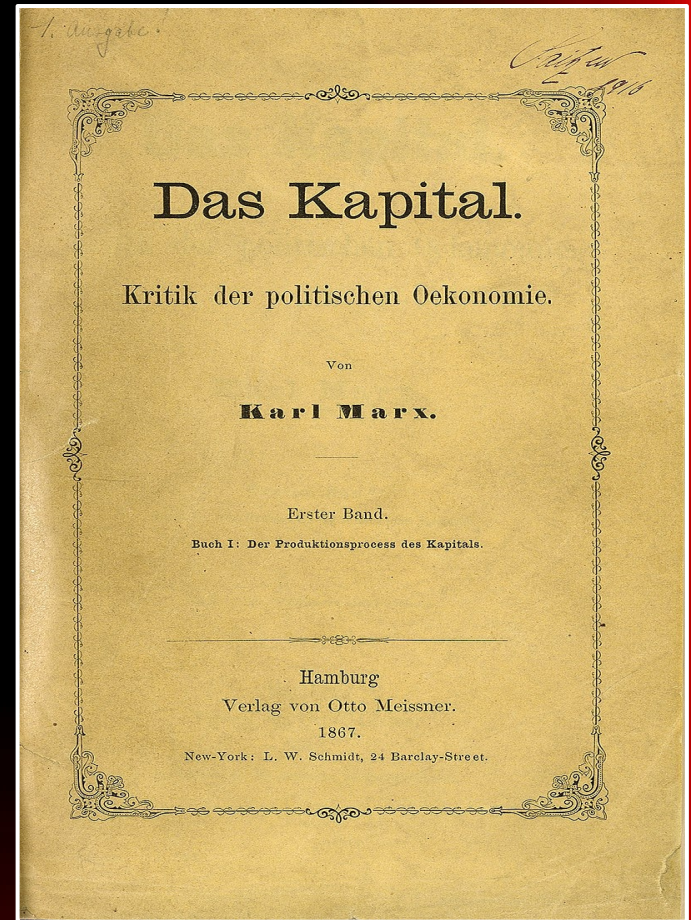
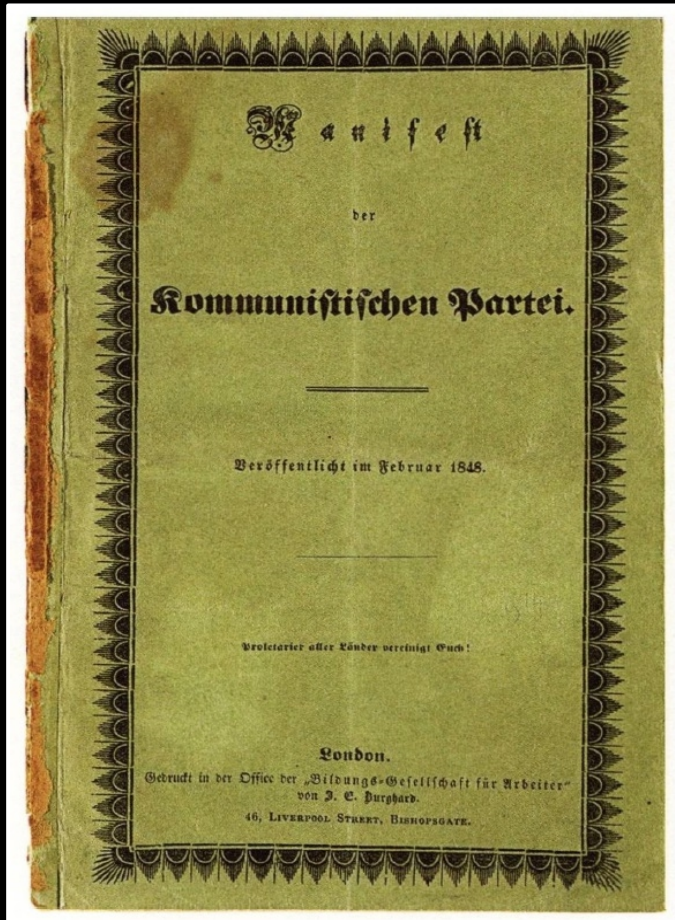

Marxismo

- ★ As dúas obras que permiten coñecer mellor esta ideoloxía son o **Manifesto comunista** (1848) e **O capital** (1867...).
- ★ Segundo Marx e Engels, contitúen unha explicación total da realidade, razón pola que chaman ás súas ideas “**socialismo científico**”.

Marxismus

Marxismo

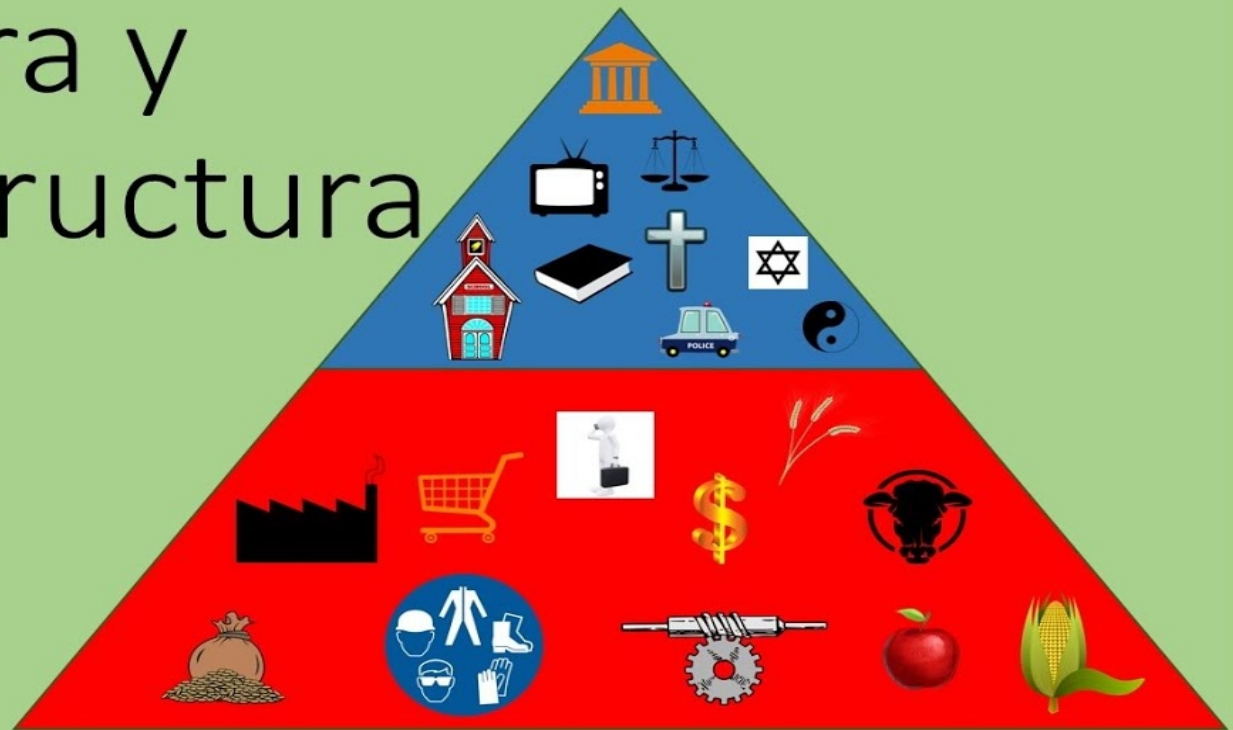
- ★ Na teoría marxista hai dous conceptos clave: materialismo histórico e loita de clases.
- ★ **Materialismo histórico**: a base de todo son aspectos económicos derivados da propiedade (“estrutura”). Estes son os que condicionan aos sistemas políticos e culturais (“superestrutura”).

Marxismo

Estructura y superestructura

Hi

Marxismo

- ★ **Loita de classes**: é considerado o “motor da Historia”, o factor que desencadea os cambios.

Segundo Marx, en todas as épocas hai dous grupos que se enfrontan. No capitalismo, a loita de clases estabécese entre a burguesía e o proletariado.

Marxismo

- ★ O marxismo é tamén un **programa revolucionario** para partidos e sindicatos obreiros:
- ★ Os obreiros deberían realizar unha revolución para establecer a **ditadura do proletariado**, un Estado forte que acabaría coa propiedade privada e a loita de clases. Así acabaría chegándose a unha **sociedade comunista**.

Marxismo

Anarquismo e Marxismo

MARXISMO versus ANARQUISMO

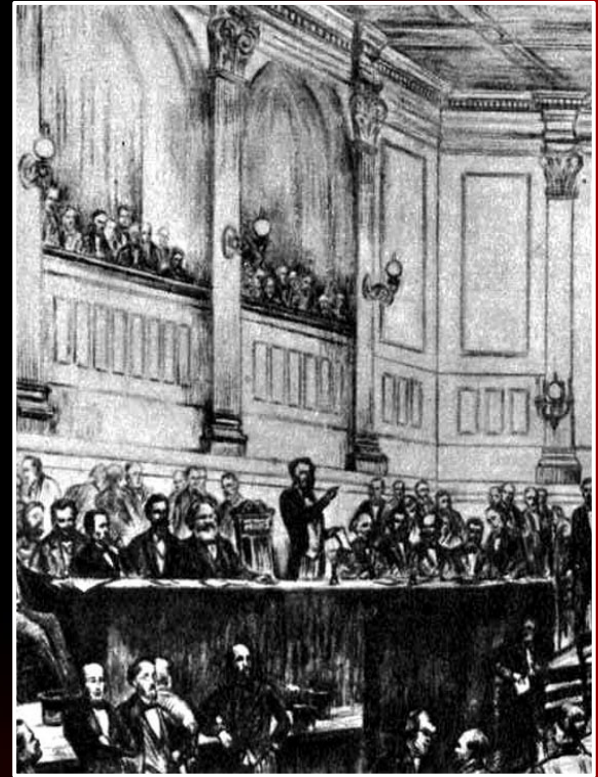
MARXISMO	CRITERIOS DE COMPARACIÓN	ANARQUISMO
Karl Marx Friedrich Engels	PENSADORES	Mijail Bakunin Piotr Kropotkin Pierre-Joseph Proudhon
<i>O Capital</i> <i>Manifesto do Partido Comunista</i>	OBRAS	<i>¿Que é a propiedade?</i> (Proudhon) <i>O Estado e a anarquía</i> (Bakunin)
Desaparición do capitalismo Sociedade sen clases	FINALIDADE	Desaparición do capitalismo Sociedade sen clases
Loita de clases Ditadura do proletariado	¿COMO?	Liberdade do individuo Desaparición da autoridade Supresión da propiedade privada
Sindicalismo Partidos políticos	LOITA POLÍTICA	Sindicalismo
Colectivización por parte do Estado	FORMA DE ORGANIZACIÓN SOCIOECONÓMICA	Comunas

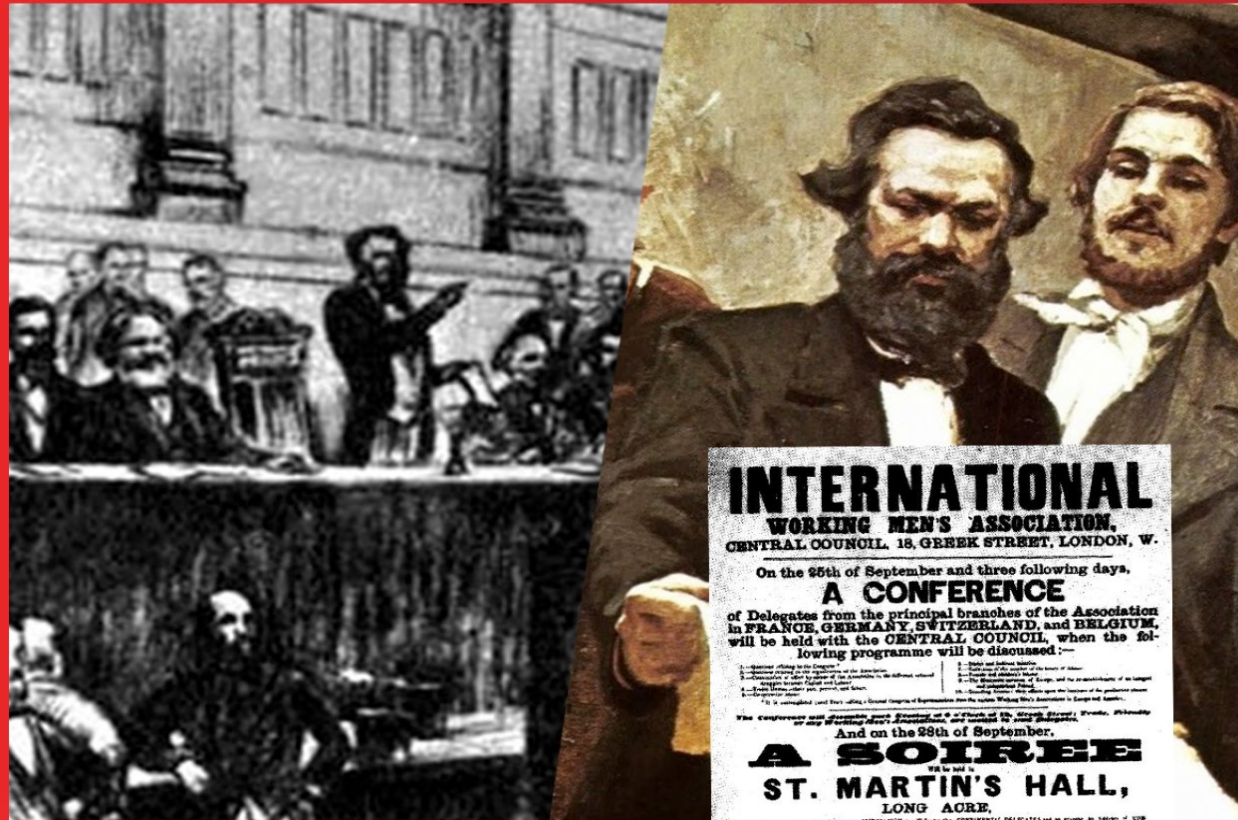
Evolution do Movimento Obreiro

Evolución do movemento obreiro

- ★ Desde mediados do século XIX o movemento obreiro buscará a superación das fronteiras baixo o lema *“proletarios de todos os países, unídevos”*.
- ★ Vaise concretar coa **Primeira Asociación Internacional de Traballadores (AIT)**, coñecida como **“Primeira Internacional”**, en Londres e no ano 1864.

Evolucion do movimento obreiro

28 DE SEPTIEMBRE DE 1864

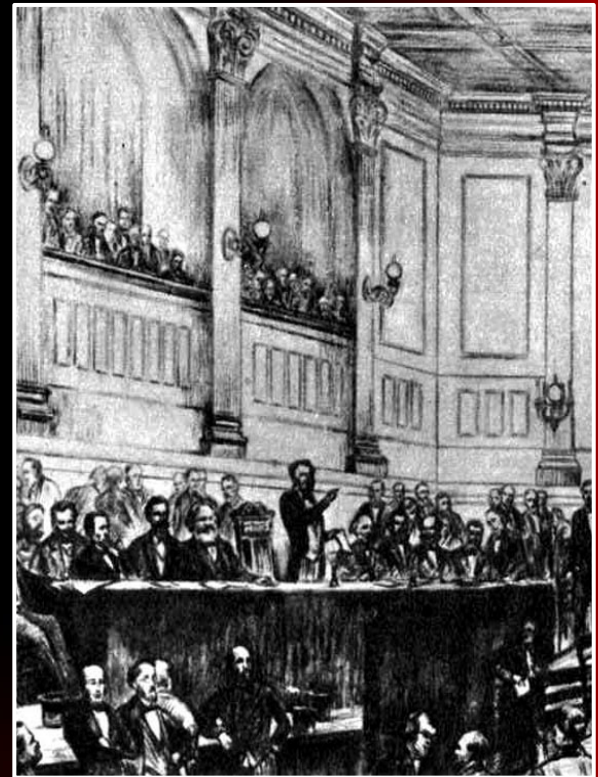

Evolution do movimento obreiro

Evolución do Movemento Obreiro

- ★ O obxectivo da Internacional era a unión dos traballadores de todo o mundo, pero acabou fracasando polas **diferenzas entre marxistas e anarquistas**.
- ★ Haberá diferentes revolucións, pero destacará o triunfo dos bolxeviques marxistas na **Revolución Rusa de 1917** e a creación da URSS comunista.

Evolution do movimento obreiro

**Anima co
estudo!**

